

8/4

Metódy posudzovania rizík

Metódy posudzovania rizík je možné rozdeliť:

1. Z hľadiska **spôsobu hodnotenia** na:

- kvalitatívne,
- kvantitatívne,
- semikvantitatívne,

2. Z hľadiska **zdrojov informácií** na:

- **deduktívne** - vychádzajú zo štatistických údajov úrazov, havárií a iných nežiaducich udalostí a analýzy ich príčin a následkov, vychádza z udalostí ktoré sa stali,
- **induktívne** - vychádzajú z predpokladov, čo sa môže stať, vychádzajú z predikcie pravdepodobnosti a následkov možnej nežiaducej udalosti.

Odborná literatúra a technické normy uvádzajú viaceré **špecializované metódy posudzovania rizík**. Jednotlivé metódy boli vytvorené na konkrétne použitie, preto je vhodné v niektorých detailoch ich v praxi modifikovať na konkrétne podmienky. Z najčastejšie používaných metód sú známe:

- 1. Bodová metóda** - semikvantitatívny postup hodnotenia rizika. V stupniciach pravdepodobnosti a dôsledkov sú priradené číselné bodové hodnoty vyhodnotenú maticou,
- 2. Metóda ČO-AK (WHAT-IF)** - indukčná metóda, odpovedá na to, ako poruchy a chyby pôsobia na vznik ohrozenia. Pre väčšiu komplexnosť sa používajú kontrolné zoznamy,
- 3. FMEA** - (Failure Mode and Effect Analysis) - Analýza spôsobov a dôsledkov porúch - indukčná metóda, jej hlavným cieľom je vyhodnotenie frekvencie porúch častí a ich následkov,
- 4. Metóda FTA** - Strom porúch (Faul Tree Analysis)- deduktívna metóda, vychádza z uvažovanej nežiadúcej udalosti, a výstupom je celý rad kritických ciest, ktoré k nej vedú. Kritické udalosti sa skombinujú s jednotlivými poruchami, ktoré môžu spôsobiť nebezpečné udalosti a znázorňujú sa v logickom strome porúch,
- 5. HAZOP** - (Hazard analysis and operability study) - analýza nebezpečenstiev a štúdiá prevádzkyschopnosti. Podrobná kvantitatívna metóda používaná v chemickom priemysle,
- 6. Metóda MOSAR** - pre systematickú analýzu rizík (Method Organized for Systematic Analysis of Risks) - predstavuje celkový prístup v desiatich krokoch, systém sa delí na podsystémy a identifikujú sa ohrozenia v prvej tabuľke. Štúdiá zdôrazňujú možné nebezpečné poruchy. Bezpečnostné opatrenia sa usporiadajú do logického stromu a zostatkové riziká sa analyzujú na základe dohody,

Špecializované metódy

8/7

Psychosociálne riziká na pracovisku

8/7.1

Nebezpečenstvá a riziká súvisiace so stresom

V súvislosti so zmenami, ku ktorým došlo v organizácii práce, a ktoré prináša moderná doba, sa objavujú nové riziká, ktoré negatívnym spôsobom ovplyvňujú pracovnú pohodu a môžu mať následky aj na zhoršenie podmienok bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Medzi **nové riziká**, ktoré sa v posledných rokoch javia ako veľmi aktuálne, patria **stres, násilie a obťažovanie na pracovisku**.

Pojem **násilia na pracovisku** obvykle zahŕňa urážky, hrozby, alebo psychickú či psychologickú agresiu prejavovanú voči zamestnancovi v takej miere, že to ohrozuje jeho/jej zdravie, bezpečnosť alebo telesnú i duševnú pohodu. Násilie môže mať rasovú alebo sexuálnu dimenziu. Agresívne alebo násilné činy môžu mať **formu hrubého chovania** (nedostatok rešpektu voči iným), alebo **fyzickú či verbálnu agresiu** (so zámerom uraziť či zraniť).

**Násilie na
pracovisku**

Obťažovanie na pracovisku (často tiež uvádzané ako *šikanovanie*, *mobbing* alebo *zастраšovanie*) je definované ako opakované, iracionálne chovanie namierené proti zamestnancovi alebo skupine zamestnancov, ktoré vytvára riziko pre ich zdravie a bezpečnosť.

**Obťažovanie na
pracovisku**

Obťažovanie môže zahŕňať útoky verbálne a fyzické, ale tiež rafinovanejšie jednanie ako je znížovanie hodnoty práce spolupracovníka alebo sociálnu izoláciu. Šikanovanie zahŕňa i využívanie moci alebo jej zneužitie v takých prípadoch, kedy obeť šikanovania môžu mať problémy sa ubrániť. Môže obsahovať aj prvky diskriminácie voči zamestnancom na základe pohlavia, etnicity, zdravotného postihnutia atď.

Aké problémy môže násilie a obťažovanie spôsobiť?

Násilie a obťažovanie môže mať veľmi vážne následky ako pre poškodených jednotlivcov, tak aj pre ich podniky. Následky fyzického násilia u **jednotlivcov** sú rôzne a odstupňované od straty motivácie až k stresu (prejavuje sa často aj u nepriamej obeť a svedka takehoto konania). Môže spôsobiť poškodenie **fyzického** alebo **psychologického zdravia**. V krajných prípadoch môže nastať posttraumatická stresová porucha. Negatívne účinky pre **organizáciu** sa môžu prejaviť v zvýšenom absentérstve, klesajúcej motivácii, zníženej produktivite, zhoršení pracovných vzťahov a ťažkosťami s náborom nových zamestnancov.

Problémy